

In het weekend van 14 en 15 september 2019 zijn meer dan vierduizend prachtige monumenten in heel Nederland GRATIS toegankelijk voor iedereen en natuurlijk doet de gemeente Leudal ook mee! Elk jaar staat één dorpskern in Leudal centraal, dit jaar is dat het dorp Neer.

'Gaer nao Naer', een dorp waar je graag naartoe gaat!

De geschiedenis van Neer gaat ver terug in de tijd. De vondst van een Viking zwaard tijdens het ontgronden van de huidige jachthaven van Neer vertelt een verhaal van Vikingen en Noormannen die langs de Maas trokken en een spoor van verwoesting achter lieten. Het eerste begin van het dorp is ontstaan in de 11e eeuw toen er al sprake was van een eerste kerk. Pas in de 19e eeuw ontwikkelde Neer zich tot een echte dorpskern, waarvan nog steeds veel te bezichtigen valt uit vroeger tijden.

De natuur van Neer wordt gevormd door onder andere de samenkomst van de Leubeek en de Zelsterbeek. Deze twee vloeien net buiten Neer samen tot de Neerbeek. Direct benedenstrooms aan de Neerbeek vind u de Friedesse molen. Deze molen is mede door inzet van de inwoners van Neer prachtig gerestaureerd. In 2017 werd ook het molenaarshuis gerestaureerd en werd er een horecagelegenheid gevestigd. Tijdens de open monumentendagen zijn de molen en het molenaarshuis beiden geopend.

Tijdens de open monumentendagen zijn er op diverse plekken in Neer prachtige monumenten te bezichtigen en activiteiten te doen. Ga voor het volledige programma naar de website www.openmonumentendag.nl en selecteer de kern Neer.

- 1 FRIEDESSE MOLEN NEER
- 2 MARIAKAPEL NEER
- 3 SINT MARTINUSKERK NEER
- 4 KEIZERBOSCH NEER
- 5 LANDGOED DE BEDELAAR HAELEN
- 6 PESTHUISJE HAELEN
- 7 ELISABETHMOLEN HAELEN
- 8 H. NICOLAASKERK HEYTHUYSEN
- 9 ST. ANTHONIUSMOLEN HEYTHUYSEN
- 10 ST. SERVAASKERK NUNHEM
- 11 GRATHEMERMOLEN GRATHEM
- 12 KASTEEL GROOT BUGGENUM GRATHEM
- 13 ST. PETRUSMOLEN ROGDEL
- 14 BOSKAPEL EN LIGHUISJE CIRO ARTWALK HORN
- 15 DE WELVAARTMOLEN HORN
- 16 AURORAMOLEN BAEXEM
- 17 LEUMOLEN NUNHEM
- 18 DORPSKERN NEERITTER
- 19 LAMBERTUSKERK NEERITTER
- 20 DE ARMENMOLEN NEERITTER
- 21 SCHOUWSMOLEN ITTERVOORT
- 22 UFFELSE MOLEN HALER

Colofon
Dit is een uitgave van Gemeente Leudal in samenwerking met de eigenaren/beheerders van de monumenten.

Oplage: 4.000 exemplaren

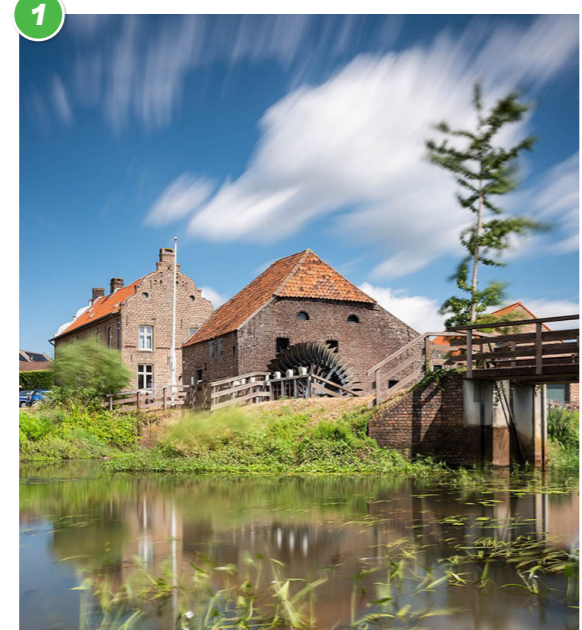
Voor meer informatie over toeristisch Leudal, kijk op www.liefdevoorlimburg.nl

Open Monumentendag in Leudal

Za. 14 en zo. 15 sept. 2019

Neer, een monumentale parel!

Friedesse molen

Al meer dan 700 jaar staat de Friedesse molen op deze plek, in het centrum van het dorp aan de Neerbeek. Het was vanouds een koren- en oliemolen die door een onderslagrad wordt aangedreven. Een voorloper van de huidige watermolen stond er waarschijnlijk al in 1343.

De huidige watermolen is gebouwd in 1717. Godefridus Tobben was toen de molenaar en Schepen. Het is waarschijnlijk dat de molen zijn huidige naam te danken heeft aan Godefridus.

En dan is het in 1962 ineens voorbij met de molen. Het water van de beek moet zo snel mogelijk naar de Maas vloeien. De molenstuw wordt gezien als een hinderlijk obstakel. De molenaar raakt het stuwrecht kwijt en heeft geen zeggenschap meer over het beekwater. In 1997 wordt een initiatiefgroep van een tiental inwoners gevormd die opnieuw aandacht hebben voor de molen. Een stichting wordt opgericht en in 2002 is met de restauratie van de watermolen en herplaatsing van de stuw dit pittoreske plekje weer in oude luister hersteld. In 2017 werd het molenaarshuis hersteld, waar nu een horeca gelegenheid is geopend.

Tijdens de open monumentendagen is er voor u een doorlopend programma samengesteld en kunt u genieten van een hapje en een drankje. Ga voor het volledige programma naar de website www.openmonumentendag.nl en selecteer de kern Neer.

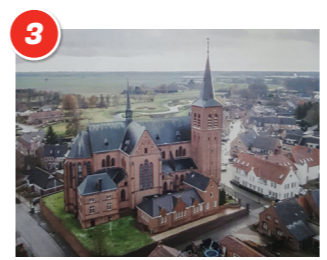
Mariakapel

Omgeven door eeuwenoude lindebomen staat aan de rand van Neer de kapel van O.L.Vrouw in het Sant, ook wel O.L. Vrouw in het Ven geheten.

Mogelijk heeft ter plaatse eerder een kleiner veld-of boomkapelletje gestaan. Het Mariabeeld op het altaar in de kapel is uit de 16de eeuw evenals het grote kruis tegen de buitenmuur van de kapel. Het Mariabeeldje in het nisje wordt door deskundigen ouder dan 400 jaar geschat.

Sint Martinuskerk

Waarschijnlijk had Neer al in de tijd van Karel de Grote een eigen kerkje. Het oudst bekende archiefstuk dat melding maakt van de parochie Neer dateert uit het jaar 1203.

Kort na 1400 werd een nieuwe, gotische kerk gebouwd. Deze werd ingewijd op 1 september 1447. Hieraan herinnert nog de wijdingssteen aan de voorkant van de toren. Deze gotische kerk, werd in 1830 vergroot.

In 1909 werd de oude kerk gesloopt en werd de huidige neogotische Sint-Martinuskerk gebouwd onder leiding van de architect Caspar Franssen. De toren bleef behouden en werd verhoogd met een neogotische klokkenverdieping en een hoge spits met vier hoektorentjes. De toren werd in 1944 opgeblazen en in 1954 weer hersteld, echter in sobere vorm. Op de voorkant van de toren bevindt zich een plaquette met de namen van oorlogsslachtoffers. In 2018 heeft er een grote restauratie plaats gevonden waar onder andere het stucwerk grotendeels is vervangen, de glas in loodramen gerestaureerd zijn en de kerk opnieuw is geschilderd.

Keizerbosch

Keizerbosch is een voormalige katholieke proosdij van de zusters Norbertinessen in Neer. Het klooster werd begin dertiende eeuw gesticht vanuit de abdij van Averbode. De heren van Horn beschouwden Keizerbosch als hun familiekerk. Velen van hen werden in de kloosterkerk begraven.

Bij de kerk uit 1472 werd tussen 1619-1621 een toren gebouwd, en vanaf 1625 werden de conventsgebouwen, schuur en brouwerij vernieuwd of opgeknapt. Van 1785 tot 1791 werden vier nieuwe conventsvleugels en een proostenhuis gebouwd. Ook het interieur van de kerk werd vernieuwd. Keizerbosch werd in 1798 verkocht, de kerk en de conventsgebouwen werden onmiddellijk afgebroken en het huis van de proost werd ingericht als landhuis. Nu is er een zorgboerderij in gehuisvest.

- Molens
- Kerken
- overig

Haelen

Landgoed De Bedelaar

5

Landgoed De Bedelaar was vele jaren de woon- en werkplek van Eugène Dubois. Professor Dubois, geboren in 1858 in Eijsden en overleden te Haelen in 1940, is een wereldberoemde Limburger, die vooral bekend is geworden door zijn vondst van de 'missing link' in Nederlands-Indië, het bewijs van het bestaan van een tussenvorm tussen mensen en aapachtigen (Homo erectus). In de laatste jaren van zijn leven woonde en werkte hij op landgoed De Bedelaar in Haelen. Daar voerde hij nog tal van wetenschappelijke experimenten uit. Voor zijn experimenten liet hij onder andere de Uilentoren, de Vleermuizentoren en de Jskelder bouwen.

Op beide dagen worden om 13.30 uur en om 15.30 uur een rondleiding gegeven onder begeleiding van een deskundige gids naar en in de drie monumenten op Landgoed De Bedelaar. De wandeling zal ongeveer 2 uur duren (maximaal 15 personen per groep). De wandeling biedt de unieke kans om deze monumenten te bezoeken, die buiten de genoemde tijdstippen niet toegankelijk zijn.

RONDLEIDINGEN

Verzamelen voor de wandeling op het parkeerplaatsje langs de spoorwegovergang over de provinciale weg van Horn naar Heythuysen aan de Duboisweg. De wandeling start op deze plek om 13.30 uur, en om 15.30 uur. Voor deze wandeling is het niet nodig u van tevoren aan te melden, maar het is wel belangrijk om op tijd te zijn. De wandelingen starten stipt op tijd.

Pesthuisje

6

Zorgcentrum St. Elisabeth ligt in een prachtig bosgebied. Het zorgcentrum kent een zeer indrukwekkende historie die teruggaat tot in de twaalfde eeuw. In de omvangrijke oude kloostertuin van het zorgcentrum ligt het Pesthuisje. Een sfeervol gebouw dat onder monumentenzorg valt en in 2010 geheel is gerenoveerd. Tijdens de open monumentendagen is het pesthuisje geopend voor een hapje en een drankje.

Elisabethmolen

7

De molen was tot 1796 eigendom van het Elisabethklooster, maar werd in dat jaar door de Fransen onteigend en kwam in particulier bezit. In 1840

wordt de watermolen opgetrokken in steen. Kort daarna brandde de molen af, maar werd weer opgebouwd. Aan het eind van de 2e Wereldoorlog is de molen door oorlogsgeweld vernield. In 2014/2015 komt het waterrad terug en wekt de molen stroom op.

Heythuysen

H. Nicolaaskerk

8

Laatgotische pseudobasiliek uit 1847 en uitgebreid in 1927. Het is een driebeukige hallenkerk met decoratieve gewelfschilderingen. Monumentaal interieur uit 17e en 18e eeuw. Er zijn een aantal zeer oude heilige relieken te bezichtigen en er is een expositie van religieus erfgoed met als bijzonder element een St. Jozefbeeld van Jan van Steffenswert uit ca. 1515.

St. Antoniusmolen

9

De St. Antoniusmolen werd in 1861 gebouwd en staat ook wel bekend als de molen van Coenen: drie generaties Coenen maalden op de molen, omstreekt 1970 werd het bedrijf opgeheven. In de jaren zeventig en in 2004 werden restauraties uitgevoerd. Tijdens de openstelling is de molen in werking.

Tijdens de open monumentendagen is deze molen geopend op zaterdag 14 september van 11.00 uur tot 16.00 uur.

Nunhem

St. Servaaskerk

10

De kerk kent een lange geschiedenis en heeft een toren met de status Rijksmonument. Het interieur van de kerk is beschilderd door pastoor Jean Adams. Ook bezit de kerk een aantal kerk-schatten. Op het kerkhof bij de kerk liggen een aantal grafmonumenten. De parochiekerk van Nunhem is toegewijd aan Sint Servaas.

De openingstijden van de kerk tijdens de open monumentendagen zijn terug te vinden op de website: www.openmonumentendagen.nl. Selecteer de kern Nunhem.

Grathem

Grathemermolen

11

Er is een aanwijzing dat de Grathemermolen al bestond in 1252. De oorspronkelijke 2 water-raderen werden in 1874 vervangen door één inpendig waterrad. In 1915 werd dit waterrad

opnieuw vervangen maar nu door een turbine. In '94/'95 kwam er weer een waterrad bij. De molen is regelmatig in werking.

Tijdens de open monumentendagen is deze molen geopend op zaterdag en zondag van 11.00 uur tot 17.00 uur.

Kasteel Groot Buggenum

12

Kasteel Groot Buggenum is een geïntegreerd kunstwerk op historische grond in Leudal. Het huidige kasteel is gebouwd op de plaats waar een middeleeuwse voorganger de "Meersen" stond.

Bij de herbouw in de 16e eeuw zijn de fundamenten van de vierkante toren van deze voorganger in de huidige toren opgenomen. Rond deze toren zijn een aantal bijgebouwen opgetrokken, waarvan enkele met trapgevels. Na de tweede wereldoorlog lag het kasteel er gehavend bij. Prof. Dr. Helmut Hentrich, een vermaard architect en kunstverzamelaar uit Düsseldorf restaureerde het kasteel naar eigen inzichten met oude bouwmaterialen en richtte het in met kunstvoorwerpen uit alle windstreken en kunststromingen.

Tijdens de open monumentendagen is het kasteel geopend op zondag 15 september van 12.00 uur tot 17.00 uur.

Roggel

St. Petrusmolen

13

De St. Petrusmolen werd in 1900 gebouwd en in 1953 alweer buiten bedrijf gesteld. In 1975 volgde een restauratie. Bijzonder is dat bij de bouw van de molen ervoor werd gekozen om een motor te plaatsen, zodat de molen ook bij windstil weer kon draaien.

Tijdens de open monumentendagen is deze molen geopend en in werking op zaterdag en zondag van 11.00 uur tot 16.00 uur.

Horn

Boskapel en lighuisje Ciro Artwalk

14

Zowel de boskapel als het van oudsher zogenaamde lighuisje op het terrein zijn opengesteld voor bezoekers. In deze historische gebouwen staan ook bijzondere kunstwerken opgesteld.

Het lighuisje op zichzelf is aan de binnenzijde tot geheel kunstobject getransformeerd en geeft een unieke kijk op het verleden, heden en de toekomst. Ciro heeft kunst en kunde met elkaar verbonden in een kunstwandeling langs deze monumenten waar meer dan 100 kunstwerken te bezichtigen zijn.

De Ciro Artwalk is tot 16 september 2019 dagelijks gratis toegankelijk van 9.00 uur tot 17.00 uur. De wandelroute gaat over verharde paden en is daarom geschikt voor mensen met een beperking. De start is bij de hoofdingang van Ciro, waar ook een wandelbrochure verkrijgbaar is. Kijk voor meer informatie op: www.ciro-horn.nl/artwalk, of op de website: www.openmonumentendagen.nl en selecteer de kern Horn.

De Welvaartmolen

15

Deze slanke rechtopgaande molen stamt uit 1864. In 1929 kwam er een elektrisch aangedreven maalstoel in om bij windstil weer te kunnen malen (niet meer aanwezig). In 2014 werd de molen grondig gerestaureerd.

Tijdens de open monumentendagen is de molen geopend en in werking op zaterdag en zondag van 11.00 uur tot 16.00 uur.

Baexem

Auroramolen

16

De Auroramolen is een standaardmolen, het oudste windmoolentype in Nederland. De molen was ooit gebouwd op een plek tussen Haelen en Horn, maar verhuisde in 1846 naar Baexem. In 1953 en 1972 werden restauraties uitgevoerd.

Tijdens de openstelling wordt er graan gemalen. Tijdens de open monumentendagen is deze molen geopend op zaterdag en zondag van 11.00 uur tot 16.00 uur.

Nunhem

Leumolen

17

De oudste vermelding van de Leumolen verwijst naar 1461. In 1773 werd de in verval zijnde lemen vakwerkmolen in steen herbouwd en werd naast korenmolen ook oliemolen. Tot 1951

was de molen in bedrijf. In 1961 werd een restauratie uitgevoerd en in 2008 werd de oliemolen hersteld. Zowel de graanmolen als oliemolen zijn nog regelmatig in werking.

Tijdens de open monumentendagen is deze molen geopend op zaterdag en zondag van 11.00 uur tot 15.00 uur.

Neeritter

Dorpskern Neeritter

18

Neeritter is een klein dorp waar maar liefst 24 rijksmonumenten en 5 gemeentelijke monumenten te vinden zijn. Hier zijn de bewoners van Neeritter trots op! Tijdens de open monumentendagen is

het dorp omgetoverd tot compleet monument. Om een mooi beeld te krijgen van de geschiedenis van Neeritter worden er op beide dagen diverse wandelingen georganiseerd.

Op zondag is een speciaal programma waarbij de wandelingen eindigen in de Lambertuskerk waar koffie met vlaai voor u klaar staat, en u kunt genieten van bijzondere concerten.

Ga voor het volledige programma en de openingstijden tijdens open monumentendag naar www.openmonumentendagen.nl, en selecteer de kern Neeritter.

Lambertuskerk

19

De kerk is de parel van Neeritter. Al eeuwenlang bepaalt zij het beeld van dit dorp. Het oudste gedeelte stamt uit de twaalfde eeuw. In de loop der tijd is ze meermaals uitgebreid en opgeknapt. We zien dan ook een veelheid van bouwstijlen. Ook in het interieur komt dit terug. Diverse elementen in het kerkgebouw zijn te danken aan de contacten met het nabijgelegen kasteel Borgitter in België. De kerk is op beide dagen geopend, op zondag is er een speciaal programma. Ga voor het volledige programma en de openingstijden tijdens open monumentendag naar www.openmonumentendagen.nl en selecteer de kern Neeritter.

De Armenmolen

20

De Armenmolen wordt al in 1280 in oude geschriften genoemd, het huidige pand stamt uit 1686. In 1950 werd het stuwrecht van de molen verkocht, een jaar later het maalwerk uitbroken en in 1972 werd het pand als woning ingericht. De vroegere molenfunctie is herkenbaar aan het nog aanwezige waterrad. Er is een mooie expositie over de geschiedenis van de molen en van het dorp te bezichtigen.

Tijdens de open monumentendagen is deze molen geopend op zaterdag en zondag van 10.00 uur tot 17.00 uur.

Ittervoort

Schouwsmolen

21

Mogelijk stond in 1252 al een watermolen op deze plek, het oudste gedeelte van de huidige watermolen dateert vermoedelijk uit 1630. In 2000 kwamen er nieuwe eigenaren, zij namen een nog steeds vrijwel intact maalwerk over en restaureerden de molen. In 2016 was deze weer maalvaardig.

Kijk voor de actuele openingstijden van deze molen tijdens de open monumentendagen op de website www.openmonumentendagen.nl en selecteer de kern Ittervoort.

Haler

Uffelse molen

22

De Uffelse molen dateert vermoedelijk uit de 13e of 14e eeuw. De afkoop van het waterrecht in 1961 betekende definitief het einde van de aandrijving door waterkracht.

Tot 1983 werd er nog met een door een dieselmotor aangedreven hamermolen gewerkt. De molen is niet meer in werking en heeft nu een horecabestemming.

Kijk voor de actuele openingstijden van deze molen tijdens de open monumentendagen op de website www.openmonumentendagen.nl